

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/223/2016
Identifikačné číslo spisu: 7613236830
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7613236830.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Y. Y., bytom S., zastúpený JUDr. Katarínou Dušákovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Považská č. 26, proti žalovanému PUMPERHAUS, s.r.o., so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Štefánikovo nám. č. 4, IČO: 46 511 318, zastúpený JUDr. Štefanom Kamenickým, advokátom so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Hviezdoslavova č. 7, o neplatnosť výpovede, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 11 Cpr 1/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 13. apríla 2016 sp. zn. 1 CoPr 9/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom z 2. septembra 2015 č. k. 11 Cpr 1/2013-107 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru a žalovanému priznal náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 524,30 Eur. Výrok rozhodnutia vo veci samej odôvodnil tým, že žalobcovi prekluzívna lehota na podanie žaloby o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru u žalovaného uplynula 31. októbra 2013, pričom žalobca podal žalobu až 31. decembra 2013. Za týchto okolností súd ďalej neskúmal platnosť ukončeného pracovného pomeru. Výrok tohto rozsudku vo veci samej napadol žalobca odvolaním.

2. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 13. apríla 2016 sp. zn. 1 CoPr 9/2015 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 84,31 Eur. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie náležite zistil skutkový stav veci, vec správne právne posúdil, svoje rozhodnutie i dostatočným spôsobom odôvodnil a s týmto odôvodnením sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Poukázal na to, že v prípade jednostranného pracovnoprávneho úkonu zamestnávateľa o rozviazaní pracovného pomeru so zamestnancom (žalobcom), začne plynúť dvojmesačná lehota na podanie žaloby o jeho neplatnosť len vtedy, keď je písomnosť doručená do vlastných rúk s tým, že ak

zamestnanec odmietne prevziať listinu, ktorú sa zamestnávateľ pokúsil osobne doručiť, považuje sa tým listina za doručenú, čo korešponduje s doručením vykázaným žalobcovi. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd potvrdil závery prvostupňového rozsudku o začiatku behu prekluzívnej lehoty, pričom ostatné námietky žalobcu týkajúce sa nevykonania ním navrhnutých dôkazov, považoval za irelevantné.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie v zmysle § 420 písm. b/, písm. f/ Civilného sporového poriadku - zákona č. 160/2015 Z.z. - (ďalej len „CSP“), podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ak ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu a súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa jeho názoru všeobecná zástupkyňa O. Q. vystupovala v konaní ako účastník, pričom nemala spôsobilosť byť účastníkom konania, keďže sa nachádzala v procesnej pozícii svedka. Navyše jeho právo bolo porušené aj tým, že v tej istej veci nemôže mať účastník konania viacerých zvolených zástupcov, pričom žalovaného zastupoval popri O. Q. aj advokát JUDr. Štefan Kamenický. Ďalej dovolateľ namietal, že súd prvej inštancie pojednávanie dňa 21. mája 2015 vykonal v jeho neprítomnosti napriek tomu, že mu nedoručil na predmetné pojednávanie predvolanie. Žalobca tvrdil, že odvolací súd nezaujal stanovisko k jeho relevantným námietkam uvedeným v odvolaní, pričom sa v odôvodnení zaoberal len otázkou včasnosti podania žaloby, čím došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

4. Žalovaný v o vyjadrení k dovolaniu uviedol, že poveril O. Q. zastupovaním spoločnosti PUMPERHAUS, s.r.o. už v roku 2012 generálnym plnomocenstvom na všetky právne úkony súvisiace s touto spoločnosťou. Z uvedeného teda vyplýva, že v konaní bola O. Q. vypočítaná ako účastník konania, nie ako svedok. Vo vzťahu k tvrdeniam žalobcu o nemožnosti zastúpenia dvoma zvolenými zástupcami, žalovaný skonštatoval, že v danom prípade by mohol byť ich jediným zvoleným zástupcom O. Q., keďže bola splnomocnená spoločnosťou skôr ako advokát JUDr. Štefan Kamenický. K ďalšej argumentácii žalobcu týkajúcej sa neprítomnosti na pojednávaní dňa 21. mája 2015 uviedol, že žalobca sa neustále, bez uvedenia dôvodu a bez relevantného ospravedlnenia nedostavoval na súdne pojednávania. Podľa názoru žalovaného sa teda nemôže sám žalobca domáhať spravodlivého procesu, ak ho sám marí neúčastou na pojednávaniach súdu. Z týchto dôvodov navrhol nedôvodné dovolanie žalobcu zamietnuť.

5. Dovolanie bolo podané elektronicky 8. augusta 2016, dodatočne doručené písomne 16. augusta 2016. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP odvolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní, ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od 1. júla 2016, čo je prípad predmetného dovolania.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

8. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí (okrem iných), ak ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu

(§ 420 písm. b/ CSP) a súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Podľa § 447 písm. c/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

9. V zmysle § 440 CSP je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, čo znamená, že ich môže skúmať len v rozsahu, v akom boli vymedzené. V danej veci by dovolanie bolo prípustné, ak v konaní došlo k dovolateľom vymedzeným procesným vadám uvedeným v § 420 písm. b/ a f/ CSP. V dovolacom konaní však nevyšla najavo žiadna z procesne uvedených väd, pričom dovolací súd v zmysle CSP neskúma ex offio, či predchádzajúce konanie trpí inou vadou zmätočnosti.

10. Dovolaťel, podľa ktorého pani O. Q. nemala spôsobilosť byť účastníkom konania a nemohla zastupovať žalovanú právnickú spoločnosť, predmetné tvrdenie nesprávne subsumoval pod procesnú vadu podľa 420 písm. b/ CSP, pretože uvedené tvrdenia je potrebné podradiť pod ustanovenie § 420 písm. f/ CSP, teda že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pre vysvetlenie dovolací súd stručne uvádza, že je potrebné rozlišovať procesnú subjektivitu strany a spôsobilosť samostatne konať pred súdom, teda procesnú spôsobilosť strany s riadnym zastúpením.

11. Procesnú subjektivitu podľa § 61 CSP má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak ten komu ju zákon priznáva (predtým terminologicky označené ako spôsobilosť byť účastníkom konania v ustanovení § 19 O.s.p.). Túto procesnú subjektivitu majú aj právnické osoby (§ 18 ods. 1 Obč. zákonníka). Za právnické osoby sa považujú združenia fyzických alebo právnických osôb, účelové združenia majetku, jednotky územnej samosprávy a iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon. Právnické osoby vznikajú dňom, ku ktorému sú zapísané do obchodného alebo iného zákonom určeného registra (§ 19 ods. 2 Obč. zákonníka).

12. Z uvedeného vyplýva, že dovolací dôvod uvedený v § 420 písm. b/ CSP je daný vtedy, ak sa konanie viedlo s osobou, ktorá nemala spôsobilosť na práva a povinnosti. V prípade právnickej osoby by prichádzal do úvahy tento dovolací dôvod vtedy, ak by sa konanie viedlo s neexistujúcou právnickou osobou, prípadne osobou u ž zriadenou, resp. založenou, ktorá však nemá spôsobilosť na práva a povinnosti (s výnimkou takej strany, ktorej procesnú subjektivitu priznáva priamo zákon), čo sa v danom prípade nepotvrdilo.

13. Právnické osoby konajú prostredníctvom štatutárnych zástupcov alebo poverených zamestnancov. Procesnou spôsobilosťou sa rozumie spôsobilosť vykonávať samostatné procesné úkony alebo spôsobilosť pred súdom samostatne konať. Každý môže pred súdom ako účastník samostatne konať (procesná spôsobilosť) v tom rozsahu, v akom má spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosť (§ 20 O.s.p.). Právna subjektivita a spôsobilosť na právne úkony sa v prípade právnických osôb nerozlišuje, preto ich spôsobilosť byť účastníkom konania splýva s procesnou spôsobilosťou. Právnické osoby majú spôsobilosť v neobmedzenom rozsahu, preto na ich strane nemôže dôjsť k procesnej vade v zmysle ustanovenia 420 písm. c/ CSP, resp. § 237 písm. c/ O.s.p.; tento dovolací dôvod sa môže vyskytnúť u fyzickej osoby (okrem prípadu uvedeného vyššie).

14. Žalovaný ako splnomocniteľ udelil O. Q. dňa 13. novembra 2012 písomnú plnú moc na vykonávanie všetkých úkonov a vo všetkých veciach bez toho, aby niektoré veci (veci určitého druhu alebo povahy) alebo niektoré úkony (hmotnoprávne alebo procesnoprávne) boli vylúčené. Z uvedeného teda vyplýva, že v danom prípade sa nejedná o zastúpenie podľa Obchodného zákonníka, kedy by právnická osoba konala prostredníctvom svojho zamestnanca, a to buď toho, ktorý z a ň u koná podľa štatútu alebo písomného poverenia, a ni o zvláštny druh obchodného plnomocenstva - prokúry upraveným v Obchodnom zákonníku.

15. Právo sporovej strany (predtým účastníka konania) zvoliť si zástupcu je vo všeobecnosti neodňateľné. Súd môže brániť strane v tom, aby sa dala účinne zastúpiť konkrétnou osobou iba v zákonom ustanovených prípadoch (v danom prípade podľa § 89 ods. 3 CSP, predtým § 24 O.s.p.). Ak

je strana v konaní zastúpená advokátom, zastupovanie iným zástupcom ako advokátom je vylúčené. Citované ustanovenie CSP je len *expressis verbis* vyjadrením tretej vety § 24 O.s.p., že v tej istej veci môže mať účastník konania (teraz strana) súčasne len jedného zvoleného zástupcu; to neplatí, ak ide o zastúpenie podľa § 25 O.s.p. (zastúpenie advokátom). Strany si môžu najmä v zložitých sporoch zvoliť v tej istej právnej veci viacerých advokátov (tak ako v trestnom konaní), avšak nie je možné si zvoliť jedného všeobecného splnomocnenca a zároveň advokáta, a to bez ohľadu na to, podľa ktorej právnej úpravy konanie prebiehalo. Tou istou vecou je treba rozumieť konanie o uplatnenom nároku alebo stave, pokiaľ nie je právoplatne skončené.

16. K namietanému procesnému pochybeniu je rovnako potrebné ozrejmiť, čo sa považuje za naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP. Doterajší pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ sa nahradil pojmom „právo na spravodlivý proces“, ktorého obsahové znaky vyplývajú z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu Slovenskej republiky. V tomto zmysle musí konanie ako celok vykazovať znaky spravodlivosti, nestačí jedna izolovaná vada na uplatnenie dovolania. Jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania. Z právnych záverov rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že právo na súdnu ochranu treba vnímať ako „výsledkové“, t. j. právo, ktorému musí zodpovedať proces ako celok, teda nie čiastkové rozhodnutia predchádzajúce konečnému rozhodnutiu (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

17. Namietané pochybenie týkajúce sa zastúpenia právnickej osoby jednak všeobecným zástupcom O. Q. a následne aj splnomocneným advokátom JUDr. Štefanom Kamenickým síce je procesnou vadou, avšak v zmysle vyššie uvedeného táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, keďže v dôsledku tohto procesného postupu súdu nedošlo k takej intenzite zásahu do práva na spravodlivý proces ako celku, že by strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva [právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 97 CSP), oboznámiť sa s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi protistrany a vyjadriť k nim svoje stanovisko (čl. 9 CSP), konať vo svojom jazyku (§ 155 CSP), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 178 CSP), na doručenie rozsudku do vlastných rúk (§ 223 ods. 1 CSP) a iné].

18. V tejto súvislosti je potrebné predovšetkým poukázať na včasnosť podanej žaloby, ktorou sa obe konajúce súdy dôsledne zaoberali v súlade s ustálenou judikatúrou a ich právne závery, že žalobca nepodal žalobu o neplatnosť rozviazania pracovného pomeru v prekluzívnej dvojmesačnej lehote, a preto bola zamietnutá. Z uvedených skutočností je potrebné zhrnúť, že bez existencie hmotného práva sa nemožno domáhať základného práva na súdnu ochranu, teda procesného práva, aby strana konania mohla naďalej svojvoľne porušovať hmotné práva tej strany konania, s ktorou je v spore. Týmto dovolacím dôvodom nie je možné úspešne namietat' posúdenie otázok, ktorými správnosť výroku rozhodnutia odvolacieho súdu nemožno ani ovplyvniť.

19. Podmienka prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP rovnako nie je splnená v prípade, ak sa napriek neúčasti žalobcu v súlade s uznesením podľa § 101 ods. 2 O.s.p. pojednávalo v jeho neprítomnosti, keďže súd doručil predvolanie prostredníctvom zástupcu pre celé konanie (bližšie pozri ZSP č. 42/1996).

20. Ak účastník (teraz strana) udelil zástupcovi plnomocenstvo pre celé konanie, doručujú sa písomnosti určené účastníkovi konania iba zástupcovi. Iba výnimočne, ak má účastník v konaní niečo osobne vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj účastníkovi konania (§ 49 ods. 1 O.s.p.). Riadnym doručením písomného vyrozumienia o nariadení pojednávania zástupcovi účastníka konania s plnomocenstvom pre celé konanie je vyrozumiený i ním zastúpený účastník konania. Z hľadiska účinkov doručenia nie je právne významné, či zástupca splnil svoju povinnosť o nariadení pojednávania účastníka konania informovať včas.

21. Najvyšší súd v tomto smere poukazuje, že dovolateľ v čase namietaného vykonaného pojednávania

dňa 21. mája 2015 mal zvoleného zástupcu pre celé konanie, ktorý bol prítomný n a predmetnom pojednávaní, resp. v zmysle substitučného poverenia splnomocnil advokátskeho koncipienta X. W. (č. l. 68, č. l. 86). Navyše je potrebné poukázať aj na tú skutočnosť, že právny zástupca v prítomnosti žalobcu na pojednávaní dňa 2. septembra 2015 vyhlásil, že netrvá na konfrontácii so svedkyňou G. O., ktorá bola na predmetnom pojednávaní vypočutá ako jediná svedkyňa.

22. Pokiaľ dovolateľ namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, treba uviesť, že nie je povinnosťou súdu v konaní dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranou konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu prvej inštancie, ale aj odvolacieho, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo strany konania na spravodlivý proces (bližšie pozri sp. zn. 6 Cdo 145/2011, sp. zn. II. ÚS 78/05).

23. Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu (resp. podľa CSP súdu prvej inštancie) a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009).

24. Podľa názoru dovolacieho súdu uvedené odôvodnenia súdov v súhrne možno považovať za preskúmateľné. Skutočnosť, že žalobca má odlišný názor, bez ďalšieho nezakladá zmätočnosť (či arbitrárnosť) rozhodnutí. Rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s potvrdzujúcim rozhodnutím súdu prvej inštancie umožňuje preskúmať ako, na základe čoho a z akých dôvodov súdy rozhodli. Ich skutkové a právne závery nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené (či zjavne neudržateľné alebo arbitrárne) a tak nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

25. Z dôvodov uvedených vyššie (viď 10. až 24.) dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu, ktoré je procesne neprípustné, nie je možné meritorne preskúmať, a preto najvyšší súd jeho dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

26. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

28. V časti výroku o trovách dovolacieho konania rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.